

ЈАЧАЊЕ СИСТЕМА ПРЕКРШАЈНОГ ПРАВА

Садашњи систем прекршајног права у Републици Србији организован је кроз општинске органе за прекршаје (у Београду у форми градског судије за прекршаје) а у другом степену кроз Веће за прекршаје (11 у РС). Касационо тело не постоји, али се изузетно могу поднети ванредни правни лекови Врховном суду Србије.

Садашњи правни систем третира прекршаје пре свега као органе управе а не као део правосудног система. Такође, судије за прекршаје бирају се на период од 8 година што је у битној мери ограничава њихову самосталност и независност што је основни предуслов за остваривање независности сваког судије. У садашњој примени је закон о прекршајима који је по својим правним постулатима и одредбама закона близак кривично- процесном праву, јер познаје сличне правне институте, али на жалост остале карактеристике поступка сматрају се управним поступком као и што су органи за прекршаје у садашњем правном систему органи управе, а не судови редовне надлежности.

Од 01.јануара 2007. на снагу ступа нови Закон о прекршајима чија ће примена омогућити потпуно ново устројство садашњих органа за прекршаје. Органи за прекршаје ће постати СУДОВИ ЗА ПРЕКРШАЈЕ, дакле део правосудног система Републике Србије. Избор и разрешење судија за прекршаје биће идентичан избору и разрешењу судија и опште и посебне надлежности, а који би морао омогућити већу независност судија за прекршаје од извршне власти. Сам Закон о прекршајима представља најкрупнију промену у прекршајном правном систему Републике Србије од 1945. године па до данас. У процесном смислу нови закон ће прекршајни поступак у потпуности идентификовати са кривичним процесним правом а самим тим бити и основа за увођење нових института кривичноправне материје, увођењем нових учесника у сам поступак, окончањем прекршајног поступка доношењем пресуде (уместо досадашњег решења).

Значајна новина је и свакако увођење јединственог Вишег прекршајног суда који ће заменити 11 Већа за прекршаје а чија ће основна улога бити да суди у другом степену а самим тим и формира судску праксу која до сада није постојала (у садашњем систему на подручју 11 Већа је често различита пракса у истим предметима).

Чињеница је да је у периоду од усвајања до имплементације новог Закона о прекршајима Министарство правде и сектор за правосуђе и прекршаје учинило видан напор за припрему и едукацију као и побољшање статуса садашњих органа за прекршаје. Медјутим, Удружење сматра да је та едукација организована на неадекватан начин и да судије за прекршаје нису довољно припремљене у практичном смислу за нови закон.

Циљеви пројекта

- јачање система судова за прекршаје републике Србије
- стварање одговарајућег тренинг модула за судије за прекршаје како би били адекватно припремљени за нов начин суђења, који подразумева примену процесног права по коме поступају судови редовне надлежности, а који

- процес пред судом за прекршаје ће бити окончан доношењем пресуде, а не решењем што је сада случај
- доступан и ефикасан систем судова за прекршаје као основа реформе прекршајног права
 - прилагођавање домаћег законодавства европском праву односно праву земаља из окружења Републике српске, Словеније, Македоније које су већ у периоду транзиције окончале процес трансформације прекршајних органа у редовне судове за прекршаје (регионална конференција Саветовања судија за прекршаје Републике Србије у Сокобањи, окт 2005)
 - едукација судија за прекршаје подизањем нивоа професионалности кроз континуирано образовање, усавршавање и стварање правних стандарда у пракси
 - У остваривању пројекта едукације Удружење судија за прекршаје као само један од чинилаца за јачање владавине права у прекршајном систему Републике Србије за свог основног партнера сматраће Центар за едукацију судија. Обзиром да исти већ има искуства у едукацији судија судова опште надлежности, а такође истичемо да је удружење такође ради остваривања већег степена оспособљености судија за прекршаје закључило споразум о сарадњи 06. јула 2006. са сродним Удружењима и то Друштвом судија Србије, Удружењем тужилаца и заменика јавних тужилаца и Адвокатском комором Србије.

Стратегија и имплементациони план

Едукација судија за прекршаје кроз 9. тема и то:

- најавна жалба у року без навођења разлога и образложења и не достављање истих
- улога адвоката као браниоца окривљеног, заступника окривљеног правног лица и пуномоћника оштећеног
- кршење процесне дисциплине и злоупотреба процесних права од стране адвоката као пуномоћника у прекршајном поступку
- улога ЈТ у прекршајном поступку и диспонирање захтевом када није отворен јавни претрес
- оштећени као подносилац захтева за покретање прекршајног поступка
- поступак прекршајног суда када се у току прекршајног поступка утврди да у радњама учесника у прекршају постоје елементи кривичног дела
- однос привредних преступа и прекршаја
- однос кривичних дела и прекршаја (заштитини објекат)
- јавни претрес у кривичном поступку - искуства-

Наведене теме су добијене директно од стране судија за прекршаје као најважније које треба обрадити у светлу новог закона. Излагање тих тема од стране предавача као и организовање радионица као најефикаснијег вида едукације. Едукација је осмишљена тако да сваком семинару предавачи буду по 1 судија кривичар, 1 јавни тужилац и 1 адвокат (наравно сви они су чланови својих струковних удружења и друштава), свако би обрадио по 3 теме од предходно

наведених, а као модератор читавог пројекта био би један судија за прекршаје који прати одређену тему која се обрађује. Сама имплементација биће ефикасна само умрежавањем носилаца пројекта. Основни облик едукације је ТРЕНИНГ, кроз активно учешће полазника и модератора тренинга и заједничка обрада теме кроз конкретну симулацију суђења прекршајне ствари, подела улога, подносилац захтева, окривљени, бранилац, оштећени, предложени сведоци, публика, само пресуђење и израда пресуде.

Посебно истичемо да ће форма тренинга бити практична што значи да ће носиоци тренинга (судија за прекршаје, тужилац, адвокат) формирати предходно предмет који ће бити основ за симулацију самог тренинга што ће омогућити едукацију судија на конкретном примеру као најбољи облик образовања и усавршавања када говоримо о имплементацији новог система прекршајног права.

Бенефиције

Корист од ових едукација имају искључиво судије за прекршаје Републике Србије, а самим тим и комплетно прекршајно судство у Србији.

Мониторинг и евалуација

Оцену пројекта би извршила радна група сачињена од судија врховног суда, помоћника министра правде републике Србије и других еминентних стручњака (по три представника). С обзиром да је реч о пројекту највећем у Европи када је реч о трансформацији Органа за прекршаје у редовне судове обзиром да ће се формирањем истих на територији републике Србије формирати судство као један од највећих делова правосудног система јер се у органима за прекршаје тренутно налази 800 судија за прекршаје за које верујемо да ће се број повећати новом мрежом судова с обзиром на прилив предмета, тежину прекршаја и нових надлежности из области царинских и пореских прекршаја, и несумњиво највећег економског доприноса буџету републике који је како сада подаци говоре трећи у Републици. Евалуације би се спроводиле као и до сада путем евалуационих листова тако да би тај скуп мишљења и резултата био комплетан показатељ ефикасности одржаних едукација.

Евалуациони листови само би били основа за израду јединствених показатеља кроз компјутерску обраду података о постигнутим резултатима едукације који би се резултати уз сагласност донатора обрадили и тиме створила основа и смернице за унапређење управо водећи се мишљењима самих судија који су прешли кроз тренинге.

Резултат едукације кроз предложене облике је могуће најефикасније остварити кроз формирање едукационо/евалуционог тима судија (предлажемо 5) који би прошли основну обуку у Едукационом центру и кроз конкретне облике симулације суђења прекршајне материје од формирања списка предмета, заказивања суђења, главне расправе, одбране окривљеног, учешћа браниоца и оштећеног, до пресуђења, израде пресуде и даљег поступка извршења. Такође би ефикасно било оформити базу података која би пратила кроз статистичке параметер прекршајни поступак, а тиме омогућила стварање и уједначавање правне праксе.